

รายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

เรื่อง

การพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3

ผู้วิจัย

นางสาวปรีดา จันทร์ขาว

รายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ 2

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ศูนย์สงขลา)

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาในการให้คำแนะนำและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดีตลอดมาผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณบิดามารดาและบุคลากรภายในครอบครัวของผู้วิจัยที่ช่วยเหลือ และเพื่อนครูที่เป็นกำลังใจให้เสมอมาจนงานผู้วิจัยสำเร็จลุล่วง

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ได้รับความอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น และให้ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้ประสบการณ์ที่กรุณาคุณค่ายิ่ง

นางสาวปรีดา จันทร์ขาว

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....	(1)
บทคัดย่อ.....	(2)
สารบัญ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(5)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์.....	1
ขอบเขตการวิจัย.....	2
นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.....	3
การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ.....	4
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.....	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ.....	8
ประชากรใช้ในการทำวิจัย	8
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	8
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	8
การเก็บรวบรวมข้อมูล	9
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	10
บทที่ 4 ผลการดำเนินการวิจัยหรือผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	12
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย.....	13

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	14
ภาคผนวก.....	15
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	
ภาคผนวก ข แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ รูปภาพการทำกิจกรรม	
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางแสดงพัฒนาการด้านศิลปะสร้างสรรค์และจินตนาการ.....	4
ตารางที่ 2 ตารางดำเนินการทดลอง.....	10
ตารางที่ 3 แสดงผลคะแนนของการพัฒนาทางการพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และ จินตนาการ	12

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาของงานวิจัย

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความถนัดของสมองซีกขวาของมนุษย์ในเรื่องของความรู้สึกสัมผัสต่าง ๆ ซึ่งสมองซีกซ้ายจะถนัดในเรื่องเหตุผล (พีระพงษ์ กุลพิศาล . 2536 : 7) สมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ควบคุมเกี่ยวกับด้านภาษา ตัวเลข การวิเคราะห์ ความคิดในเชิงตรรกวิทยา สมองซีกขวาทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านความคิดที่เป็นรูปร่าง ส่วนรวมที่เรียกว่า “เกสตอลท์” ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ (ประมวล คิตคินสัน 2527 : 107) ความคิดสร้างสรรค์นี้เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวเด็กทุกคนตั้งแต่แรกเกิดและสามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นมาได้ (Anclerson and othere. 1970 : 90) ตามทฤษฎีพัฒนาการของ อิริคสัน (Erikson) วัย 3-6 ปี เป็นระยะที่เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการคิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเสรีจะทำให้เด็กพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในทางตรงข้ามตัวพวกเขาจะถูกจำกัด ควบคุมการคิดและกระทำเด็กจะรู้สึกอายและไม่กล้าที่จะคิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะมีผลเสียต่อพัฒนาการในขั้นต่อ ๆ ไป (เพียงจิต โรจน์ศุภรัตน์. 2531 :3 อ้างอิงมาจาก Richard and Norman. 1977:199-202)

การสอนศิลปะตามแนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมและการแสดงออกทางความคิดและความคิดจินตนาการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ครูจำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กทุกคนแสดงออกอย่างเสรีมีโอกาสค้นคว้ากับวัสดุนานาชาติอย่างกว้างขวางมากที่สุด โดยไม่มีการใช้อำนาจใด ๆ บังคับมิฉะนั้นแล้วความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ย่อมไม่เกิดขึ้น (เลิศ อานันท์นะ 2523 : 44)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวครูผู้สอนจึงได้จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการเรียนการสอนและการประเมินให้สอดคล้องการประเมินของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาและทฤษฎีของนักจิตวิทยาทางการศึกษา การประเมินโดยสังเกต เปรียบเทียบผลงานชิ้นเก่ากับชิ้นใหม่ว่าพัฒนาอย่างไรและมีการประเมินอย่างต่อเนื่องบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เน้นการประเมินตามสภาพโดยการเก็บสะสมผลงานของเด็กเป็นรายบุคคล

วัตถุประสงค์การวิจัย

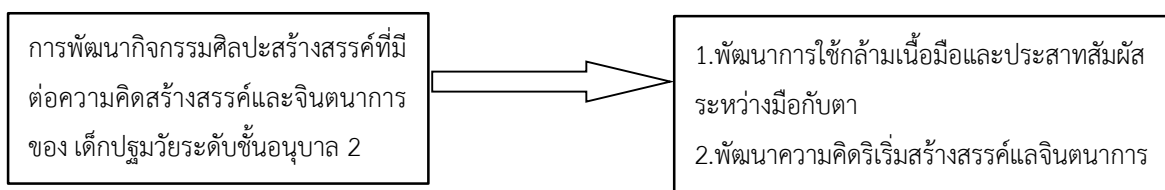
1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การพัฒนาการวาดภาพความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ การวาดภาพด้วยสื่อผสม
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เด็กระดับปฐมวัย 3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา จำนวน 8 คน
2. การวิจัยนี้ดำเนินการในกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กระดับปฐมวัย 3 ตามแผนการจัดกิจกรรม

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กระดับปฐมวัย 3 ที่มีอายุ 4– 5 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ หมายถึง การฝึกรู้จักการทำงานด้วยตนเอง และฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำ ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลปะและนำไปสู่การเรียนรู้ การเขียนอย่างสร้างสรรค์ต่อไป กิจกรรมสร้างสรรค์ได้แก่ การวาดภาพ การพิมพ์ การฉีกปะ การตัดปะ การปั้น และการประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นต้น

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการคิดของสมองซึ่งมีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม เป็นความสามารถทางสมองในการคิดหลายทิศทางจนนำไปสู่การคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือรูปแบบความคิดใหม่

จินตนาการ หมายถึง การคิดสร้างภาพในจิตใจหรือพลังของจิตที่สร้างภาพขึ้นใหม่ภายในใจ ให้น่าพอใจกว่า สวยกว่า เป็นระเบียบกว่าหรือร้ายกาจกว่าสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติทั่วไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
2. ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และถ่ายทอดจินตนาการ
3. ผู้เรียนพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา
4. ผู้เรียนสามารถพัฒนาทางด้านภาษาในการฟัง-พูดถ่ายทอดเรื่องราวที่แสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง
5. เพื่อให้รู้จักชื่นชมในสิ่งสวยงาม เกิดความเพลิดเพลิน

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 1.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 1.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 1.4 ประเภทของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
 - 2.1 ลำดับขั้นของการพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
 - 2.2 การประเมินการพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

1.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

จากการศึกษาการใช้คำเรียกกิจกรรมศิลปะพบว่า มีการใช้คำที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น ศิลปะ ศิลปศึกษา และศิลปะสร้างสรรค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้คำว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ถึงแม้จะมีผู้ใช้คำศัพท์แตกต่างกันไป แต่ให้ความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้

เลิศ อานันท์นะ (2555: 44) กล่าวว่า ศิลปศึกษา หมายถึง การนำกิจกรรมทางศิลปะมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ แต่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมตัวเด็กให้เติบโตขึ้นเป็นศิลปินหรือจิตรกรในอนาคตแต่ประการใด

วริณ ตั้งเจริญ (2555: 60) กล่าวว่า ศิลปะเด็ก คือ ศิลปะที่เด็กแสดงออกตามสภาพความสนใจ การรับรู้และความพร้อมของเด็กแต่ละคน โดยที่การแสดงออกนั้นจะแสดงออก ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ผ่านวัสดุที่เหมาะสมและปรากฏเป็นผลงานศิลปะที่รับรู้ได้ด้วย ประสาทตา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546ก: 13) ได้ให้ความหมาย ของ กิจกรรมศิลปะไว้ว่า กิจกรรมศิลปะ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ การวาด การระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การพับ การตัด ฉีก ปะ และประดิษฐ์เศษวัสดุ ที่ มุ่งพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ การรับรู้เกี่ยวกับความงาม และส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กแต่ละคนได้ แสดงออกตามความรู้สึก และความสามารถของตน

สรุปกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานศิลปะต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ แสดงออก ซึ่งความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการ โดยวิธีการต่าง ๆ อย่างอิสระเพื่อมุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมให้เด็กเป็นจิตรกรในอนาคต

1.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีความสำคัญอย่างมากต่อเด็กปฐมวัย ดังที่ นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวไว้ดังนี้

เลิศ อานันท์นะ (2535: 44) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีบทบาท สำคัญในการท ทำให้เด็กมีความสุข จิตใจร่าเริง เบิกบาน รู้สึกว่าตนเองมีค่า ชีวิตมีความหมาย ก่อให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกในคุณค่าความงามของศิลปะธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสื่อความเข้าใจของเด็ก เด็กทุกคนสามารถ แสดงออกทางศิลปะได้ตามระดับความสามารถของแต่ละคน เนื่องจากธรรมชาติของกิจกรรมศิลปะมี หลายรูปแบบ ตลอดจนสามารถเลือกกระตบกิจกรรมตั้งแต่วระดับง่ายไปจนถึง ระดับยาก เพื่อ ตอบสนองกับระดับความสามารถของเด็ก ที่มีความแตกต่างกันเป็นอย่างดี

นิตยา ประพฤติกิจ (2546: 100) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีความสำคัญอย่างมากต่อเด็กปฐมวัยดังนี้

1. ช่วยกระตุ้นให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง
2. ช่วยให้เด็กซาบซึ้งในความงามที่อยู่รอบตัว
3. ช่วยในการระบายอารมณ์ของเด็ก
4. ช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อมือของเด็ก
5. ช่วยให้เด็กปรับตัว ทำงานร่วมกัน
6. ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต จำ และคิด

อินทรมพรีย์ และคณะ (2559: 268) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ ศิลปะว่าทำให้เด็กเกิดการ เรียนรู้จากการท กิจกรรมด้านศิลปะ ได้แก่

1. การเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ ให้เด็กรู้จักแบ่งแยกเวลา เล่นกับเวลาทำงานได้ อย่างเหมาะสม รู้จักการรอโอกาสเมื่อต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น
 2. การเป็นผู้ที่กล้าพูด กล้าแสดงออกในสิ่งที่ตนคิด
 3. การเป็นผู้รู้จักสังเกตสิ่งรอบตัวแล้วนำไปใช้ในกิจกรรมศิลปะ
 4. การเป็นผู้รู้จักความเป็นระเบียบสวยงามและรักความสะอาด
 5. การเป็นผู้รู้จักรักของใช้ เป็นของส่วนตัวและส่วนรวม การมีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- การเป็นคนรู้จักประหยัด ใช้อุปกรณ์และวัสดุในขนาดและจำนวนที่จำเป็น ต่อรูปแบบของงาน การเป็นผู้ความรับผิดชอบ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะมีค่าต่อการพัฒนาเด็ก ทำให้เด็กมี ความสุข จิตใจ ร่าเริง รู้สึกว่าตนเองมีค่ามีความหมายเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก ฝึก การสังเกต สำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว และยังรู้จักผ่อนคลาย ระบายความรู้สึกนึกคิด หรือความคับ ข้องใจของตนโดยผ่านสื่อทางศิลปะออกมา ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสื่อ ความเข้าใจของเด็ก รวมทั้ง ส่งเสริมกระบวนการกลุ่มและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะกิจกรรมศิลปะที่ผู้เรียนได้มี โอกาสสัมผัสกับวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เด็กได้นับจำนวน ได้รู้ค่าจำนวนของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ผลงาน จำนวนสีที่ใช้ทำกิจกรรม เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนุกสนาน มีความกระตือรือร้นใน การทำ กิจกรรมอีกด้วย

1.3 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

การทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีจุดมุ่งหมายหลายประการ ดังได้มีผู้สนใจศึกษาและสรุปไว้ดังนี้ เลิศ อานนัทนะ (2555: 44-46) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

- 1.1 เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
- 1.2 เพื่อส่งเสริมความฉับไวในการเรียนรู้
- 1.3 เพื่อฝึกทักษะการสังเกต จำและคิดเพื่อฝึกกระบวนการทางด้านสติปัญญาเช่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผนรวมทั้งการประเมินในผลงานของตนจนสำเร็จ

2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย

- 2.1 เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมือให้ประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
- 2.2 เพื่อฝึกทักษะในการแสดงออกทางศิลปะผ่านรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์-จิตใจ สังคม

- 3.1 ผ่อนคลายความเครียดมีสุขภาพจิตดี ชื่นชมในสิ่งที่สวยงาม
- 3.2 เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง
- 3.3 เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในด้านความอดทนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 3.4 เพื่อฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคม
- 3.5 เพื่อฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 3.6 เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในตนเองรู้จักทำงานที่มีระเบียบ

1.4 ประเภทของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

อารี รังสินนท์ (2532:135-161) กล่าวว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการสามารถจัดได้ในทุกวิชาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมทาง ภาษาดนตรี ทางศิลปะ เป็นต้น

1. กิจกรรมทางภาษา

กิจกรรมทางภาษาสามารถจัดได้ หลายรูปแบบเพราะรวมทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ไปด้วยกันและภาษายังเป็นสื่อในการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์และการกระทำด้วย จุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้คือ

1. ฝึกความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ
2. ฝึกการแสดงออกทางความคิด
3. ฝึกความกล้าคิด กล้าพูด
4. ฝึกการบรรยายอย่างสร้างสรรค์
5. ส่งเสริมความคิดและจินตนาการ

2. กิจกรรมความคิดคำนึง

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ได้เกิดความคิดและการแสดงความรู้สึกต่อสิ่งเร้าที่กำหนดให้เพื่อฝึกให้เป็นคนกล้าคิด กล้าเล่นกับจินตนาการของตน และพร้อมกับพยายามสร้างจินตนาการให้เป็นผลสำเร็จจุดมุ่งหมายคือ

1. ส่งเสริมความกล้าคิด กล้าเดา อย่างอิสระ
2. ส่งเสริมความคิดอเนกนัย
3. ส่งเสริมให้บรรยายความรู้สึกและความคิดของตนเอง
4. ส่งเสริมความมีอารมณ์ขัน
5. ส่งเสริมจินตนาการ
6. ฝึกความว่องไวในการสังเกต

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมความสนใจ ความสามารถและสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไม่เพียงส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาและการผ่อนคลาย ความคลายเครียดทางอารมณ์เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความคิด อิสระ คิดจินตนาการ ฝึกรู้จักทำงานด้วยตนเอง และฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำ ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลปะนำไปสู่การเรียนรู้ผ่านอ่านเขียนอย่างสร้างสรรค์ต่อไป กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ได้แก่ การวาดภาพ การพิมพ์ การฉีกปะ การตัดปะ การปั้น และการประดิษฐ์เศษวัสดุ

2 การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

2.1 ลำดับขั้นตอนของการพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงพัฒนาการด้านศิลปะสร้างสรรค์และจินตนาการ

อายุ	พัฒนาการ
อายุ 4-5 ปี	<ul style="list-style-type: none">- วาดภาพตามจินตนาการ/ขีดเขียนอิสระ มีลักษณะเป็นเส้นต่างๆ มีรูปร่าง มีรายละเอียด มีความหมาย เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้- ฉีกหรือตัดกระดาษอิสระเป็นรูปจินตนาการได้- ปั้นและคลึงเป็นรูปร่างสิ่ง ของที่มีรายละเอียดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้- การพับสี่- ตัดกระดาษขาดจากกันเป็นเส้นตรงได้

2.2 การประเมินการพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กอนุบาล 2

- ความคล่องแคล่วโดยดูที่ระดับความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กควรจะสามารถใช้มือและนิ้วได้อย่างคล่องแคล่ว
- ความอ่อนตัวหมายถึง พัฒนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การพัฒนากล้ามเนื้อมือโดยการวาดภาพสามารที่จะเคลื่อนไหวของมือและนิ้วได้เต็มขีดจำกัดไม่ควรแข็งทื่อ
- การรวมกันของการรับรู้ด้านประสาทสัมผัส หมายถึง การประสานกันของการรับรู้ด้านประสาทสัมผัส การใช้ความคิดและกล้ามเนื้อมือ เช่น การวาดรูปตามรอยปะ เป็นต้น

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย นอกจากจะต้องคำนึงถึงขั้นพัฒนาการ ตามวัย และพัฒนาการทางศิลปะของเด็กแล้ว จำเป็นจะต้องคำนึงถึงแนวคิดและทฤษฎีการสอน ศิลปะควบคู่กันไปด้วย โดยมีผู้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld, 1954 อ้างถึงใน พัทรี ผลโยธิน และวรรณาท รักสกุล ไทย 2557: 16) ได้แบ่งลำดับขั้นของพัฒนาการทางศิลปะเด็กพร้อมกับกำหนดช่วงอายุในแต่ละขั้นไว้ ดังนี้

1. ขั้นการขีดเขียน (Scribbling Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุประมาณ 2-4 ปี โดยช่วงต้น พฤติกรรมของเด็กแสดงออกในลักษณะการขีดเขียนอย่างเปะปะ ไม่สามารถ บังคับทิศทางได้ เมื่อเด็กสามารถบังคับกล้ามเนื้อใหญ่ได้ดี ลักษณะเส้นจะยาวมากขึ้น มีทิศทาง ใกล้เคียงกัน เส้นซ้ำ ๆ วน ๆ อาจดูยุ่ง ๆ แต่ก็มองเห็นได้ว่าแตกต่างจากช่วงต้น เมื่อเด็กผ่านขั้นขีด เขียนที่ควบคุมได้ เด็กจะมีพฤติกรรมที่ควบคู่กับการขีดเขียนคือ การเล่าเรื่อง การพูดสิ่งที่ทำ บางครั้ง ภาพที่เด็กวาดดูไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถเข้าใจได้ จะเข้าใจก็ต่อเมื่อได้ฟังจากการเล่าของเด็ก ในช่วงนี้ เด็กจะมีจินตนาการสูง

2. ขั้นก่อนสัญลักษณ์ (Pre - Symbolic Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ ประมาณ 4 - 7 ปี เป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากขั้นสุดท้ายของการขีดเขียนที่เด็กสามารถควบคุม กล้ามเนื้อได้ดีขึ้น เด็กจะสามารถขีดเขียนเป็นรูปร่างตามความคิดของตน เช่น รูปวงกลมแสดง แทนศีรษะ ความสำเร็จในขั้นนี้สำคัญมาก เพราะจะตอบสนองต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

3. ขั้นสัญลักษณ์ (Symbolic Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุประมาณ 7-9 ปี ในขั้นนี้เด็กจะแสดงออกมาเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงความคิด รวบรวมของคนและสิ่งแวดล้อม ผลงานศิลปะของเด็กในขั้นนี้จะแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ไม่แตกต่างกันในชนิดของสัญลักษณ์

4. ขั้นเริ่มต้นเหมือนจริง (Inceptive Realism Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วง อายุ 9 - 11 ปี การแสดงออกทางศิลปะในขั้นนี้ เริ่มมีแนวโน้มที่จะไปสู่การมองเห็น สภาพแวดล้อมที่เป็น

จริง และเป็นธรรมชาติมากขึ้น เด็กจะพยายามถ่ายทอดสิ่งต่างๆ ตามที่ตาเห็น ถ่ายทอดความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ตามการรับรู้

5. ขั้นเหมือนจริงเชิงวิเคราะห์ (Analytical Realism Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 11-13 ปี การท างานศิลปะในขั้นนี้เริ่มพัฒนาสู่การเขียนแบบเหมือนจริงมากขึ้น การใช้สี รูปร่าง ช่องไฟ พื้นผิว จะพิถีพิถันมากขึ้นจนเป็นข้อสังเกตในการเปลี่ยนแปลงจาก ขั้นก่อนจนเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีการสร้างบรรยากาศมีวัสดุ แจ่มใส

6. ขั้นเหมือนจริง (Realism Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 13-15 ปี เด็กวัยนี้รู้จักวิจารณ์ วิเคราะห์ตัวเอง เด็กสามารถดูงานศิลปะออก ดูผลงานศิลปะได้เข้าใจมากขึ้น แสดงออกได้ดี ถ่ายทอดได้ตามความต้องการ

7. ขั้นค้นพบตัวเอง (Recoverable Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 ปี เป็นต้นไป ในขั้นนี้เด็กได้รวบรวมเอาปัญหาอุปสรรคและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่พบในขั้นที่หกเป็น ฐาน น าไปสู่การค้นพบตัวเอง นอกจากนี้ สันติ คุณประเสริฐ (2557: 63-64) ยังได้แบ่งลำดับขั้น พัฒนาการในการเรียนรู้ศิลปะ ทั้งในลักษณะการเรียนรู้ด้านการแสดงออกและด้านการรับรู้เป็น 3 ขั้นดังนี้

1. ขั้นไร้เดียงสา เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับศิลปะด้วยความกล้า ปราศจาก อิทธิพลของความรู้หรือลักษณะต่าง ๆ ในสังคม สิ่งต่าง ๆ เกิดจากความเข้าใจหรือความต้องการ ภายในของเด็กโดยมิได้คำนึงถึงความต้องการของคนภายนอก ความกล้านั้นถ่ายทอดออกมาได้ หลายรูปแบบ เช่น ทางคำพูด การสร้างงานศิลปะ

2. ขั้นตามสังคม เมื่อเด็กโตขึ้นอีกระยะหนึ่งจะเกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสังคม มากมาย เด็กจะสร้างความคิดรวบยอดจากสามัญสำนึก จากลักษณะที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ลักษณะงานศิลปะจะเป็นระเบียบ สะอาดเรียบร้อย

3. ขั้นการกล่อมเกลา เป็นขั้นที่เปลี่ยนสภาพจากการรับรู้จากสามัญสำนึกมา เป็นการศึกษาด้วยความคิดจากความรู้และเหตุผล จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลำดับขั้นของพัฒนาการและการเรียนรู้ทางศิลปะที่ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ควรทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมี 2 ขั้นซึ่งได้แก่ ขั้นแห่งการขีดเขียน หรือขั้นไร้เดียงสา เด็กยังไม่สามารถควบคุมกล้ามเนื้อได้ พอช่วงปลายของขั้น เด็กจะสามารถ ควบคุมกล้ามเนื้อที่ใช้ในการขีดเขียนได้ดีขึ้น จึงพัฒนามาสู่ขั้นก่อนสัญลักษณ์ โดยเด็กสามารถขีด เขียนเป็นรูปร่างตามจินตนาการโดยปราศจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งความสำเร็จในขั้นนี้จะตอบสนองต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ครูจึงควรให้กำลังใจโดยการยอมรับในผลงานของ เด็กเพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในขั้นต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผกาการ์ต น้อยนิยม.(2556). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4-5 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วย ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4-5 ปี หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยดินโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยดินส่งเสริม ให้เด็กอายุ 4-5 ปีมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้น

รวีพร ผาด่าน.(2557).ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการทดลองอยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นางสาวนฤมล ไกรฤกษ์.(2557).การพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านศิลปะโดยมการถ่ายทอดจินตนาการของตนเองได้ดี สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ว่าตนเองสร้างสรรค์ศิลปะอะไร ถ้าคิด ถ้าแสดงออกมากขึ้น สามารถพัฒนากระบวนการคิดของตนเองได้ดี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ จุดประสงค์ 1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เด็กระดับปฐมวัย 3 อายุ 4 – 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา จำนวน 8 คน

2. ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเตรียมแผนการจัดประสบการณ์และเครื่องมือ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ในแต่ละวันทำการทดลองครั้งละ 45 นาที ช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3
2. แบบประเมินพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3
3. ผลงานที่ได้จากการประเมินพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กปฐมวัย

2. แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ด้วยกิจกรรมศิลปะ สำหรับเด็กระดับปฐมวัย 3 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2.2 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ขั้นตอนการวางแผนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการของเด็กปฐมวัย

2.3 สร้างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้วยกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ และจินตนาการของเด็กปฐมวัย

2.4 ปรับปรุง แก้ไข แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ด้วยกิจกรรมศิลปะ ตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงการใช้คำและขอความปรับปรุง กิจกรรมบางส่วน เพื่อให้เกิดทักษะใน การสร้าง สรรค

2.5 นำแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของ อาจารย์ที่ปรึกษา

2.6 นำแผนการจัดการพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของ เด็กอนุบาล 2 ที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามข้อเสนอแนะ ของอาจารย์ที่ ปรึกษา ไปทดลองใช้กับ เด็กระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา จำนวน 8 คน

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2.2 ศึกษาจากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์

2.3 ศึกษาเกณฑ์การตรวจให้คะแนนประเมินจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4 สร้างแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2.6 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามข้อเสนอแนะของ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไปทดลองใช้กับ เด็กระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลเทพา จำนวน 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นเด็กระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลเทพา จำนวน 8 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

2. เตรียมแผนการจัดกิจกรรมและแบบประเมินให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เปน กลุ่ม ทดลอง ครั้งที่ 1 วางแผนในการดำเนินการสอน และประเมิน

3. นำแผนการจัดกิจกรรม และแบบประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ครั้งที่ 2

4. จัดทำตารางการดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ระหว่างเดือน ธันวาคม 2561 ถึงเดือน มกราคม 2562 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ดำเนินการทดลองตามตาราง

ตารางที่ 2 ตารางกำหนดการจัดกิจกรรม

ครั้งที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3
1	การระบายสีภาพตามจินตนาการ	การวาดภาพจากจินตนาการด้วยสีเทียน	ร้อยลูกปัด
2	วาดภาพสีน้ำ	การเป่าสี	การพับสี
3	ร้อยลูกปัด	การพิมพ์ภาพด้วยของเล่น	การฉีกปะ
4	การระบายสีภาพ	การพิมพ์ภาพด้วยการขยี้กระดาษ	ปั้นดินน้ำมัน
5	การฉีกหรือติดกระดาษอิสระเป็นรูปจินตนาการได้	การระบายสีภาพ	ร้อยลูกปัด
6	ปั้นดินน้ำมัน	การวาดสีน้ำด้วยสำลี	การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ
7	การฉีกปะ	การวาดภาพสีเทียน	การพับกระดาษ
8	ปั้นดินน้ำมัน	ระบายสีภาพตามจินตนาการ	การเป่าสี
9	การพับกระดาษ	การละเล่นสีด้วยนิ้วมือเป็นรูปต่าง ๆ ได้	การวาดภาพสีเทียน
10	ปั้นดินน้ำมัน	การชุดสี	ร้อยลูกปัด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้รวมคะแนนการสังเกตการพูดเด็กเป็นรายบุคคลที่แสดงพฤติกรรม และสังเกตได้ในแต่ละวัน
2. รวมคะแนนจากแบบบันทึกการสังเกตการพูดของเด็กแต่ละคนในแต่ละวันให้ครบ 4 สัปดาห์
3. หาค่าคะแนนรวมจากแบบบันทึกสังเกตการพูดของเด็กแต่ละคนใน 4 สัปดาห์
4. แสดงค่าเฉลี่ยในตารางผลค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) สามารถคำนวณได้จากสูตร (<https://sites.google.com>)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum x$ คือ ผลบวกของข้อมูลทุกค่า

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. นำข้อมูลได้จากการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละจากสูตร

$$\text{สูตร } P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงค่าร้อยละ
n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าร้อยละจะแสดงความหมายของค่าและความสามารถนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบได้

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัยหรือผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา จำนวน 8 คน เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การพัฒนาการวาดภาพความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ 2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลผลจากการทำแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะสร้างสรรค์และจินตนาการ และนำผลหาค่าจากการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลคะแนนของการพัฒนาทางการพัฒนาจิกรกรรมศิลปะสร้างสรรค์และจินตนาการ

เลขที่	คะแนนประเมินก่อนเรียน	คะแนนจากการประเมินย่อย										รวม 60	คะแนนประเมินหลังเรียน
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 8	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 10		
1	10	3	3	4	5	4	4	5	5	6	6	45	14
2	7	2	2	3	3	4	3	4	5	5	5	36	11
3	8	2	2	2	4	3	4	3	4	4	5	33	13
4	9	3	3	4	3	4	4	4	4	4	5	38	12
5	8	3	3	4	5	4	4	5	5	6	6	45	14
6	7	2	2	3	3	3	3	4	4	4	5	34	10
7	7	2	3	4	4	3	3	3	3	3	4	32	11
8	11	3	4	5	5	4	5	5	5	6	5	47	15
รวม	59											310	100
เฉลี่ย	7.37											38.75	12.5

จากตารางพบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนประเมินพัฒนาจิกรกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3 เท่ากับ 7.37 คะแนน หลังประเมินพัฒนาจิกรกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3 เท่ากับ 12.5 คะแนน ดังนั้นเด็กระดับปฐมวัย 3 มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย = $12.5 - 7.37 = 5.13$ แสดงว่าภายหลังการพัฒนาจิกรกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3 มีความสามารถในจิกรกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการดีขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตรกรรมศิลปะสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการพัฒนาการวาดภาพความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ 2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าเด็กระดับปฐมวัย 3 จำนวน 8 คน มีการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านศิลปะโดยการถ่ายทอดจินตนาการของตนเองได้ดี สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ว่าตนเองสร้างสรรค์ศิลปะอะไร กล้าคิด กล้าแสดงออกมากขึ้น สามารถพัฒนาขบวนการคิดของตนเองได้ดี

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยพบว่าการพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กระดับปฐมวัย 3 เด็กสามารถพัฒนาความสามารถความก้าวหน้าของตนเองได้ดี พัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมือได้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ถ่ายทอดจินตนาการใช้ตามลำดับ ผู้เรียนได้รู้จักชื่นชมในสิ่งสวยงามเกิดความเพลินเพลิน มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น สามารถพัฒนาทางด้านภาษาและอธิบายผลงานของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ทำให้ผู้เรียนกล้าคิดแสดงออกมีความมั่นใจในตนเองมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองให้มาก โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยครูคอยสังเกต ขณะที่นักเรียนกำลังปฏิบัติกิจกรรมและคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนเกิดความสงสัย

1.2 การจัดการเรียนรู้ ควรเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ให้เหมาะสม ปลอดภัย และมีความ น่าสนใจ มีจำนวนที่เพียงพอกับความต้องการ สอดคล้องกับบริบทหรือท้องถิ่นที่แวดล้อมเด็กอยู่มี การปรับเปลี่ยนอยู่เสมอเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ และให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง

บรรณานุกรม

จรัญ คำภารัตน์ เทคนิคการสอนศิลปะเด็กอนุบาล กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช. 2539

ผกาการต์ น้อยนิยม ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4-5 ปี ที่ได้รับ
การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.2556

รวีพร ผาด่าน ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ.2557

นางสาวนฤมล ไกรฤกษ์ การพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และ
จินตนาการของเด็กปฐมวัย. 2557

สัตยา เอื้ออรุณ ครูกับกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ม.ป.ป.(อัด
สำเนา)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางนุรธานี ยูณู
(คบ.การศึกษาปฐมวัย) ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา สังกัดเทศบาลตำบลเทพา
ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
2. นางสาวลินดา นันทบุตร
อนุปริญญาการศึกษาปฐมวัย ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา สังกัดเทศบาลตำบลเทพา
ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
3. นางสาวอนทัย เพชรดำ
ปริญญาตรีการเงินและการธนาคาร ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา สังกัดเทศบาลตำบลเทพา
ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ภาคผนวก ข

- แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
- ภาพประกอบการทำกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

แนวคิด

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นการช่วยให้เด็กถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของตนเองออกมาเป็นผลงานด้านศิลปะได้อย่างอิสระ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความคิดและจินตนาการออกมาเป็นผลงาน
2. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้
3. เพื่อให้รู้จักชื่นชมในสิ่งสวยงามเกิดความเพลินเพลิน
4. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมือและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
5. เด็กสามารถบอกชื่อและอธิบายผลงานตนเองได้

ประสบการณ์สำคัญ

การสร้างผลงานศิลปะวิธีหนึ่ง que ทุกคนสามารถทำได้ แต่การสร้างสรรคผลงานให้ดี สวยงาม นั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้วัสดุ อุปกรณ์ จึงจะสามารถสร้างสรรคผลงานศิลปะได้ อย่างสวยงามและมีความแปลกใหม่

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูเตรียมเด็กให้สงบพร้อมที่จะดำเนินกิจกรรม เช่นการเคลื่อนไหวร่างกายโดยการแสดงท่าทางประกอบเพลง ปรบมือเป็นจังหวะตามเพลงคำคล้องจอง
2. เด็กและครูช่วยเตรียมวัสดุและอุปกรณ์มาแนะนำ ให้เด็กรู้จักและบอกกฎกติกาขั้นตอน

วิธีการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และจินตนาการ

3. ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม
4. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาถึงผลงานศิลปะที่นักเรียนได้ทำในแต่ละคน

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อสัมพันธ์กับตา
2. สังเกตความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
3. สังเกตการเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

ภาพประกอบการทำกิจกรรม

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะ

เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 อายุ 4-5 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนร่วมใจบ้านนางเหล้า

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....

ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่เด็กปฏิบัติ

ที่	การประเมิน	คะแนน				
		5	4	3	2	1
1	ทำสิ่งแปลกใหม่โดยใช้ความคิดและการใช้วัสดุเครื่องมือ					
2	สนุกกับการทำกิจกรรม					
3	สร้างภาพด้วยความคิดและเป็นตัวของตัวเอง					
4	ใช้ความคิดและจินตนาการที่หลากหลาย					
5	ทำงานเสร็จภายในเวลาที่กำหนด					
รวม						

เกณฑ์การสังเกต

- 5 คะแนน หมายถึง ดีเยี่ยม
- 4 คะแนน หมายถึง ดีมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ดี
- 2 คะแนน หมายถึง พอใช้
- 1 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

วันที่...../...../.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล

นางสาวปรีดา จันทร์ขาว

วัน เดือน ปีเกิด	29 มิถุนายน 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	356 ถนนพัฒนาชุมชน ตำบล เทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ 2546	ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอก วิทยาศาสตร์ทั่วไป จากสถาบันราชภัฏสงขลา